

Motion till riksdagen

1989/90:K222

av Kenth Skårvik m.fl. (fp, m, c)

Grundlagsskyddad näringsfrihet

Den grundläggande förutsättningen för ett expansivt näringsliv är möjligheterna för enskilda individer att starta företag. Utan nya företag som erbjuder redan existerande företag konkurrens riskerar de senare att minska utvecklingstakten vilket lätt får till följd en försämrad konkurrensförmåga. Därtill minskar konsumenternas valfrihet. Betydelsen av den fria etableringsrätten understryks också med skärpa i kommittédirektiven till utredningen "Förstärkt konkurrenspolitik" (Dir 1989:12).

Det finns i dag flera hot mot den icke grundlagsfästa näringsfriheten. S.k. vandelsprövning har införts inom restaurang- och transportbranscherna innebärande att myndigheterna gör en förhandsbedömning om vederbörande är lämplig som företagare. Det senaste inslaget i försöken att stoppa nya företag är målareförbundets aktivitet för att införa s.k. företagartyg. Vidare har ordningsstadgutredningen föreslagit att kommunerna skall ges rätt att begränsa torghandlarnas varusortiment.

Motiven för att avskaffa det i princip fria tillträdet till marknaden varierar från rent sysselsättningspolitiska (nya företag hotar gamla arbetsplatser) till att förhindra s.k. ekonomisk brottslighet.

Grunden för en marknadsekonomi är emellertid att företag fritt får startas. Utan detta fria tillträde hotas både näringslivets dynamik och sysselsättningstillfällen.

Ett avgörande steg för att öka blivande företagares och övriga investerares tilltro till statsmakternas vilja att även fortsättningsvis satsa på ett marknadsekonomiskt system vore att i grundlagen skydda rätten att starta och driva företag.

Vi menar att yrkes- och näringsfriheten bör betraktas som ett grundläggande element i själva rättighetssystemet. Utan regler i detta hänseende är detta system ofullständigt. Kravet på regler om skydd för yrkes- och näringsfriheten har inte sin grund i något speciellt behov som skall dokumenteras under viss tid. Det bottnar i stället i det förhållandet att den logiska uppbyggnaden av vårt rättighetssystem förutsätter en regel om yrkes- och näringsfrihet.

Någon ytterligare utredning behövs ej. Så ej heller ytterligare erfarenheter av reformerna på fri- och rättighetsområdet. Det av författningsutredningen 1963 framlagda förslaget till grundlagstext kan efter mindre juste-

ringar användas i föreliggande skick. Några bärkraftiga invändningar mot regeln framkom inte heller under remissbehandlingen.

Mot. 1989/90
K222

En regel för yrkes- och näringsfriheten bör få följande lydelse och tas in i 2 kap. RF. "Svensk medborgare äger i riket driva näring och utöva yrke såvida annat inte är föreskrivet i lag eller förordning".

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag till grundlagsskyddad närings- och yrkesfrihet i enlighet med vad som i motionen anförts.

Stockholm den 22 januari 1990

Kent Skårvik (fp)

Isa Halvarsson (fp)

Stig Bertilsson (m)

Rune Backlund (c)

Ulla Orring (fp)

Britta Bjelle (fp)

Ingvar Eriksson (m)

Ulf Melin (m)

Bengt Rosén (fp)

Gudrun Norberg (fp)

Siw Persson (fp)

Charlotte Cederschiöld (m)

Ylva Annerstedt (fp)